

(המשך מעמוד 77)

שירתם של וינקלר ובסר: עברית שירית גרועה. גפם, שאותו מנסה פינקס להסי תיר בעזרת בירבור-חרוזים כמו: "חינה, שהיו לסמלים, / חזיר וברבור, / פעם חזיר ופעם ברבור..." העשויים להרדים את המעיין בהם.

קשה לקלוט כשירה אמינה שורות ב- גוסס, "האם אשמנו / על שאהבנו ככרי דלסים? / האפשר היה אחרת?...? פינקס נוטה לטרבל את שורותיו במישפטים מתוך אוצר פיתגמים וניבים כלשהו, והוא אינו מאמין כי ניתן לכתוב בלשון הנבי- אים JAMAICA RUM היות ואנחנו כנראה ויקינגים, הרי ש"האנשים שאהבנו / נו / מבקו כאיננות יקות, לא יאמנו, / חרפומיהן האמיצים, לפניהם, / את המים האלה...". תיסמונת נוסף לבעיות הקליטה של הפינקס מזרח התיכון היא הכותרת המקורית לשירו אראביה דרסה (מזרחית ערב - בעברית פשוטה). תוספת נוספת של פינקס לתרבות הישראלית העכשווית היא שירו שני תאריכים בחייו של פרנ- צ'סקו פטררקה.

פרט מעניין: סיפרו זה של פינקס דור מה בעיצובו לספריו הראשונים של נתן זך. חוץ מזה, כל דמיון נוסף הוא מיקרי בהחלט.

ליד הרפומנים המזדקנים דומה כי ה- משרבטים חיה שנהב. ועירו במוק... הסרי גיל. בספריהם זה עץ הוות ופואמה פוליטית הם מוכיחים כי סרטן המילים מאיים על המשך חייה הריבויים של השירה והלשון העבריים. הגב' שגבה, שתרמה לילדי הארץ את הטינופת המר- כרת יותר בשם ח'ק פטל העבירה את יומרותיה גם למבוגרים היא מנסה להד- ביק את המילים במיץ פטל למבוגרים, בקיטש מילולי נוסח: "קולך נמוג, פתי אדם המתקוות שבו, / אחת, פועמת. / אני רוצה להשתהות בנקודת הרבש...". במקום מוזה (השורות) נוחתים על חר- זנית ספרי הילדים דברים אחרים, כמו: "כל יום נפל עלי כאילו הוא כובה מנופצת / או אני כובה מנופצת / הלכן של הגוף כואב לי...". האם התכוונה המשוררת לטמפון או שהיא סתם מבלי בלת את המילים ואת המוזה. מדוע אין הכנסת מחוקקת חוק כנגד שירתם של משועממים?

עידו בסוק הוא איש בעל יומרות, שחיי בר פואמה ונתן לה את השם פואמה פולי- טית והעו אמילו פרסמה ברבים, מבלי שהיה קשר כלשהו בינה לבין פואמה פוליטית. ובפואמה זו הוא מערסל מילים: "קנתו של אדם: אהה שודרו אהלי ייעותי נמוגו - תמיד עירוב ועריה תמיד הרהה תנשבו..." לא ברור, מה לעידו בסוק ולשירה העברית העכשווית.

אנתולוגיה ישראלית

הגד פוליטי

מאת: יותם ראובני

ביום שבו פורסם הדו"ח הסופי של ועדת אגרנט (המישה אנשים מונו על-ידי גולדה מאיר, שהיתה יפה בנעוריה ואחר-כך מינו אותה להיות ראש-משלה והיא בודדה מאוד עכשיו, מאזינה לרדיו כפי שכתוב בעיתונים, טיפין-טיפין מגיע אליה הדיווח על חרפה, על רעידת האדמה, על הימים הכי יפים של האסון שהיא היתה), הלך משה דיין למישק כדורסל. יתכן שאם משה דיין לא היה שר ביטחון וכולם אומרים שהוא היה שר ביטחון מוצלח כל כך, יתכן שאם הוא היה נעשה לא היו נהרגים אלפיים חמש מאות עשרים ושבעה גברים באוקטובר אלף תשע מאות שבעים ושלוש, כשהייתי בוונציה וחופשתי עיר אבודה זמן אבוד אני אבוד - בוונציה או בסיני או בירח או ברמה. (מתוך: דיווח מתוך התרחשות).

הביקורת עושה לו עוול מזה שנות דור. דודו ברק הוא משורר ששירתו עשויה לנבא את הממד המינורי, פלגתי, בלתי- יומרגי וענייני של השירה הישראלית. ש- כמה מסימניה מתחילים לצוץ כיום. לאחר ספר שיריו הראשון, איש הבשר איש החלב, שזכה להערכה, הרי שבספר שיריו השני שלושים עונות של גשם* הוא מגשים תיקנות שיריות שנתלו בו. לברק סיגנון משלו, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בשיר שנת הנחש: "נחש בריח ועקלתון נחש קדומים / הנה ימים באים נאום השם / מתוך שלא עליתי כהר הבשמים / גם לא גלשתי במיררו עשן...".

ניסיון מעניין של ברק נעשה תחת הכור תרת משוגעיו - (עלים ירושלים טרופי רוח) שם הוא מנסה להתמודד עם נושא משוגעי ירושלים. גוסס, "קשר לאחד", "גיגני פוקס" ואחרים. בעוד משוררים

חיים גורי

עוול מזה שנות דור

רבים מחפשים את מקור שירתם בשירי משוררים אחרים, הרי שדודו ברק מחפש מקורות בשורשים קדמוניים של הלשון העברית, וחיפשו עולים בידו. יש בו כ- שרון, שלא להיסחף לקיטש שירי כאשר הוא מגיע לשירה שבינו לבינה. ברק מצ- ליח להוסיף ממד למילים ישנות, ממד

* דודו ברק - שלושים עונות של גשם; הוצאת ספרית פועלים; 82 עמודים (כריכה רכה).

שירי, כמו: "ובאדר במפולת חחרת הכלה / ובהיטט ארכיבות ובהיקוד ה- שחיה / וכנמול נפילים על חיות מל- מלה / ובשקוע נחלת קורבן העולה / מניפת מלאכים השמימה עולה..." שיר המביא למעיין בו תחושה של יורש שירי לטשרניחובסקי.

שני משוררים שטרם פירסמו קובץ הינם תנחום אבגר, שסיפרו ירוק מעצלתי ראה אור בהוצאת ארליט * ויותם ראובני, שסיפרו דיווח לתוך התרחשות ראה אור בהוצאת מסדה **. שירת שניהם שונה אחת מרעותה. אבגר בוחן את עולמו ב- עדינות ובהסנות. שיריו מלאי חסנונות, כמו השיר בוחן אור לבג, שתוכנו המלא הוא: "בחלון אור לכן / רכוע / צילך מאפיר / כנמיה". שיריו יוצרים רושם כי מדובר במשורר המסתגף בעולם של סבל, שאותו הוא ברא לעצמו. הוא חושף ומסתר עולם זה. אחד משיריו, הלב אומר: "הלב / צנים פריך / מלבלב / רוח חמה / חולפת לה / זרה". לסיכום: קובץ צנום זה מעורר סקרניות רצופות בתיקוה בדבר המשך דרכו של תנחום אבגר כמשורר. יותם ראובני מוכר יותר כמספר.

בעקפין עוסקת שירתו בנושאים המקור- בלים של כתיבתו, והוא עושה זאת בא- תה פשוטת קלילה כמו: "אי-אפשר לומר שאתה נוסע / אי-אפשר לומר שאתה נשאר..."/או, "איך חומקים לנו הנערים / עכשיו, בשאנחנו מוכנות / לתת להם את הפריחה הרגועה הזאת / ששוב איננה אש. אי שמש קיי...". ראובני הוא משורר של כאב אמיתי, בניגוד לבסרים, לווינקלרים ולדומיהם. הוא כותב: "מי שלא התאבד כשהיה צעיר / לא יכול לומר שהוא כבר לא יתאבד..." שורות, שדומה כי הן ממליצות לכל הגרפומנים שהזכרו במדור חיקוי להתאבד, אך קודם לכן לשרוף במו ידיהם את ספריהם.

סיפרו של ראובני סובל מבעייה אופיי- גית למרבית פירסומיו בשנה האחרונה: מידה ועריכה. אם קובץ שירים זה היה נערך, והיו מוצאים מתוכו כשלושים עמ- די, הרי שהיה הופך לספר שירה חשוב. אי העריכה של הקובץ מוקה ליתום ראובני, אך אין בכוחה לסלק מהמעייין בו את עוצמת הרגשות והתחושות, הכישרון והפניץ של אדם שיש לו כל כך הרבה מה לומר.

* תנחום אבגר - ירוק מעצלתי; הוצאת ארליט; 31 עמודים (כריכה רכה). ** יותם ראובני - דיווח מתוך הת- רחשות; הוצאת מסדה; 127 עמודים (כרי- כה רכה).

קינאת ליגה גימ"ל

בחטף

מקור

שירת אמת

לאחר תישפוכת המילים מטעמם של המשרבטים למיניהם, שהובאה במדור זה עד כאן, מן הראוי לזכך את עיניו של הקורא בשירת אמת - קבצי שירה של ארבעה משוררים, שראו אור באחרונה. אחד ותק, ושלושה צעירים, המגשישים צעדיהם הראשונים בשירה הישראלית, ושי- רתם אמיתית, למרות שהיא נטולת עימות של מהפכה שירית, ובניגוד לחיזולטירים ולהורוביצים למיניהם, מודעים משוררים אלה למיגבלות שירתם.

בקובץ איומה מביא המשורר חיים גורי את מיבחר שיריו מהשנים האחר-ות ***, ומוכיח כי לא נס ליחו בז'אנר השירי שבו החל בראשית שנות החמישים. ז'אנר שבו הוא הולך ומתפתח בהדרגה, ז'אנר שיש לו מקום של כבוד בסך-כל השירה הישראלית.

למרות הסתייגויות רבות של כותב שיר-רות אלה מרשימות היומיום של גורי בעי-תונות, שהובאו גם במדור זה, ברור מעל ומעבר לכל ספק, כי חיים גורי הינו משורר

* חיה שנהב - זה עץ תות; 77 עמודים; הוצאת עם עובד (כריכה רכה). ** עידו בסוק - פואמה פוליטית; הוצאת שי; 38 עמודים (כריכה רכה). *** חיים גורי - איומה; הוצאת הקי-בוץ המאוחד; 75 עמודים (כריכה רכה).

אהרון מגד ואידה ציורית לליגה גימ"ל

צאת הספרים עם עובד באחד מרחובות תל-אביב ושאל: איפה זה עם עובד? קיבל תשובה מעובד-אורח: בפיאן... המתורגמן עמיהוד ארבל הושפע ממחברו של ספר שאותו תירגם, לספר טעני המילחמה בארץ-ישראל, מאת הפילדמרשל הבריטי א.א. ויול, שלו הוקדמו דברי מבוא מאת רבי-אלוף יעקוב דורי, צירף המתרגם את דרגתו: רבי-סרן עמיהוד ארבל... מארי המינגוואי, אלמנתו של הסופר חתן פרס נובל, ארנסט המינגוואי, החליטה לפרסם את מיכתביו של בעלה המנוח, למרות בקשתו המפורשת כי מיכתביו לא יפורסמו לעולם... כמו זבובים לדבש נזעקו נמושות הספרות הישראלית לניסוח שאותו טבע המבקר גבריאל מוקד באחת מרשימותיו. הניסוח: "העשיריה המובילה של הפרוואקונים הצעירים בישראל...". גירתה את חמתם וקינאתם של תחתית ליגה גימ"ל של הספרות הישראלית, איל מגד (בנם של אהרון מגד ואידה ציורית) ועלי מוהר, בנו של המשורר/פיומנאי המנוח יהואל מר / מוהר וקבוצת אוהדים מרמת-עמידר", במיכתב במדור המיכ-תבים של מוסף הארץ לספרות הביעו אי-נחת וקינאה במונחי של מוקד, מבלי שהיה בכוחם להביא אלטרנטיבות כלשהן... למרות הקולנוע והטלוויזיה, הרי שספר התנ"ך הינו עדיין בראש רשימת רבייה-מכר בעולם. חברת התנ"ך האנגלית הוציאה לאור בשנת 1977, 2.5 מיליון עותקים של ספר הספרים... תרגיל שובבי, שאותו עורכים באחרונה סופרים ומבקרי-ספרות בתל-אביב הוא תרגיל השוואתי בין שני ספרים העוסקים בביקורת. האחד, והמעולה, נכתב בידי פרופ' דן מירון. כותרתו היא בין חזון לאמת (כותרת המישה: "ניצני הרומאן העברי והידי במאה ה-19"). אחד משלושת פרקי הספר עוסק ביצירתו של "ש"י אברמוביץ", הלא הוא מנדלי מוכר-ספרים. עלת התרגיל השובבי היא סיפרון שאותו פירסם רבי-היומרות אורציון (ברציון) ברטנא, מחבר לכך אילן בשמים (שירה חדשה ורעננה בעלת מוּפָך קל בדימויה). העושה כל שביכולתו להותיר ריי שום כלשהו בספרות הישראלית, מבלי שהדבר ייצלח בידו. לאחר התחזות כמשורר, התדמיינות כעורך כתב-עת, ניסה ברטנא הנ"ל להפוך מבקר ופירסם ספר אודות יצירתו של מנדלי מוכר-ספרים. הספר מהווה עילה לתרגיל השובבי האמור, במהלכו משווים את מקוריותו הביקורתית של פרופ' מירון ליכולת חיקוייו של ברטנא... ●●